

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu o!

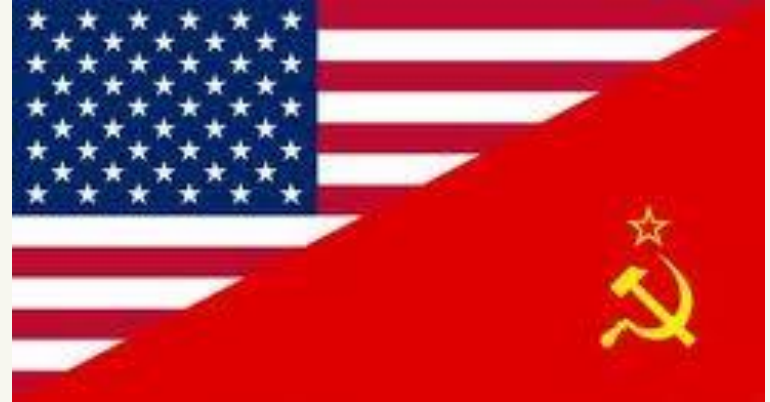
TARİH

YUMUŞAMA DÖNEMİ (DETANT DÖNEMİ)

- Uluslararası ilişkilerde blokların gerginliğini azaltmak için karşılıklı görüşmelerin tercih edildiği dönemdir.
- Bu dönemde Doğu ve Batı blokları arasındaki gerginlik nispeten azalmıştır.

ABD ve SSCB Politikaları

- Doğu ve Batı blokları arası ilk ilişkiler
1958 Berlin Buhranı sonrası
Cenevre'de yapılan toplantılarla
başlar.

Camp David'de Kruşcev ile Eisenhower ilk kez bir araya geldiler.

- Bu görüşmeler sonrası anlaşmazlıkların müzakereler yoluyla çözülmesi kararlaştırıldı.
- Berlin konusunda Paris'te düzenlenen liderler zirvesi sonuçsuz kaldı.

- 1961'de Viyana'da Kruşçev ve Kennedy, Berlin konusunda yeniden bir araya geldiler.
- Burada Sovyetler konuyla ilgili katı tutumunu terk edince iki ülke ilişkilerinde uzlaşma yolu açıldı.
- 1963'te Moskova'da SSCB- ABD zirvesi yapıldı.

ABD Politikası

- (Nixon – Kissinger Doktrini 1968)

- ABD yönetimi SSCB ile ilişkilerini üç ilkeye göre düzenleyecektir.
- Realizm İlkesi: Ortak çıkarlar doğrultusunda antlaşmalar yapmaya hazırdır.
- Ölçü İlkesi: İlişkilerde eşitlik ilkesini benimser.
- Bağlantılılık İlkesi: Dünya üzerindeki farklı bölgelerdeki sorunların çözümü için ABD olarak sadece askeri alanda değil bütün alanlarda görüşmeler yapılabilir.

SSCB Politikası

SSCB ile ABD arasındaki kalıcı dostluğun sağlanması 5 ilkeye bağlıdır.

- Karşılıklı olarak toprak bütünlüğüne saygı göstermek
- Egemenlik haklarına saygı göstermek
- Devletlerin iç işlerine karışmamak
- Karşılıklı çıkarlara dayalı eşitlik
- Siyasi – ekonomik iş birliği

Silahsızlanma abaları

- Küba krizinin dünyayı nükleer savaşın eşığıne getirmesi bu görüşmelerin başlangıcı oldu. Nükleer silahların sınırlandırılması görüşmeleri başladı.

Konvansiyonel Silahlar

Nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlar dışında kara, deniz ve hava ordularınca kullanılan her türlü klasik silahlardır. Yüzyıllardır kullanılan konvansiyonel türdeki silahların günümüzde en çok kullanılanları top, tank, tüfek, gemi ve denizaltı, nükleer bomba taşımayan uçak ve füzelerdir.

SALT – I Antlaşması 1972

- ABD-SSCB arasında gerçekleştirildi.

- Moskova'da imzalandı.
- Sadece savunma füzelerinin sınırlandırılması kararlaştırıldı.
- Bu antlaşma SSCB – ABD ilişkilerinin esaslarını belirledi.
- Görüşmelerin başladığı tarih olan 1969, Yumuşama Dönemi'nin başlangıcı sayılır.

SALT – II Antlaşması 1979

- ABD – SSCB arasında Viyana'da imzalandı.
- Uzun menzilli nükleer silahların sınırlandırılması kararlaştırıldı.
- SSCB'nin 1979'da Afganistan'ı işgal etmesi üzerine ABD Kongresi, antlaşmayı onaylamadı.

Helsinki Konferansı ve Helsinki Nihai Senedi 1975

- AGİK, Helsinki Konferansı'nı topladı.
- ABD ve Kanada ile birlikte Avrupa devletleri katıldı.
- Belgede, uluslararası ilişkilerde barış ve iş birliği esastır.
- Senet, Avrupa'daki uluslararası ilişkilere yumuşaklık getirmiş ve gerginliği önleyici hava yaratmıştır.
- Uluslararası ilişkilerde yumuşama politikası hâkim olmuştur.

Helsinki Nihai Senedi

Konferansa katılan devletler:

1. Her devletin hukuk eşitliği, toprak bütünlüğü ile özgürlük ve siyasi bağımsızlık hakları da dahil olmak üzere karşılıklı olarak birbirlerinin tüm egemenlik haklarına saygı gösterirler. Aralarından her birinin siyasi, toplumsal, ekonomik ve kültürel sistemini özgürce seçme ve geliştirme hakkına sahip olduğu kadar, yasa ve tüzüklerini saptama hakkına da saygı gösterirler.

2. Uluslararası ilişkilerinde olduğu gibi karşılıklı ilişkilerinde de başka bir devletin toprak bütünlüğüne ve siyasi bağımsızlığına karşı, Birleşmiş Milletler'in amaçlarıyla ve işbu bildiriyle bağdaşmayacak bir biçimde tehdit ya da kuvvet kullanmaya başvurmaktan kaçınacaklardır.

3. Birbirlerinin sınırlarını ve Avrupa'daki tüm devletlerin sınırlarını 'dokunulmaz' sayarlar.
4. Toprak bütünlüğü: Birbirlerinin topraklarını askeri olarak işgal etmekten ya da bugün olduğu gibi gelecekte de, bu sınırlara saldırıda bulunmaktan kaçınırlar. Üzerinde doğrudan ya da dolaylı kuvvet uygulamaktan kaçınır. Bu nitelikteki her türlü işgal veya edinim, hukuka aykırı sayılacaktır.
5. Aralarındaki anlaşmazlıkları uluslararası barışı, güvenliği ve adaleti tehlikeye düşürmeyecek biçimde, barışçı yollarla çözerler.

6. Konferansa katılan devletler birbirlerinin iç ya da dış işlerine her türlü müdahaleden kaçınırlar.

7. Irk, cinsiyet, dil ve din ayrımı gözetmeksizin, insan haklarına ve herkes için düşünce, vicdan, din ve inanç özgürlükleri de dahil olmak üzere temel özgürlüklere saygı gösterirler. İnsan kişiliğinin özündeki onurdan doğan ve kişinin özgür ve tam gelişmesi için gerekli olan yurttaşlık hak ve özgürlükleriyle, siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel ve diğer hak ve özgürlüklerin etkin biçimde kullanılmasını geliştirir ve desteklerler.

Bölgesel Çatışmalar

Küba Krizi

- 1959'da Küba'da iktidarı ele geçiren Fidel Castro yönetimi, 1960'lı yılların başında ekonomiyi millileştirerek sosyalist rejime geçti.

- Bölgedeki ABD şirketleri bu girişimden olumsuz etkilendiler.
- ABD-Küba arası açıldı. Küba SSCB'ye yakınlaştı.
- 1962 yılında SSCB Küba'ya füze yerleştirmeye başladı. Yerleştirilen füzelerin ABD'yi tehdit etmesi ABD'nin tepkisine yol açtı.
- Füzelerin sökülmemesi üzerine ABD adayı ablukaya aldı. SSCB de bölgeye donanmasını gönderdi ve savaş ihtimali ortaya çıktı.

- Ortaya nükleer savaş ihtimalinin çıkması SSCB ve ABD'nin geri adım atmasına neden oldu.
- ABD, Türkiye'deki Jüpiter füzelerini söktü.
- SSCB, Küba'daki füzelerini söktü ve sorun çözüldü.

Vietnam Savaşı

- 1954'te imzalanan Cenevre Antlaşması ile Kuzey Vietnam ve Güney Vietnam adıyla iki devlet kuruldu.

- 1956'da yapılacak seçimlere ABD güdümlü G. Vietnam katılmadı. Bu olay üzerine K. Vietnam 1957'de Gerilla Savaşı'nı başlattı. ABD devreye girerek bölgeye asker sevk etti.
- Vietnam'a asker gönderilmesi ABD kamuoyunca protesto edildi ve askeri harekâta da başarısız olunca ABD bölgeden çekilme kararı aldı.
- Paris'te başlayan barış görüşmeleri 1973'te Vietnam Barışı imzalanarak son buldu. 1976'da iki devlet birleşerek Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti adını aldı.

Keşmir Sorunu

- Pakistan ve Hindistan arasındaki sorundur.

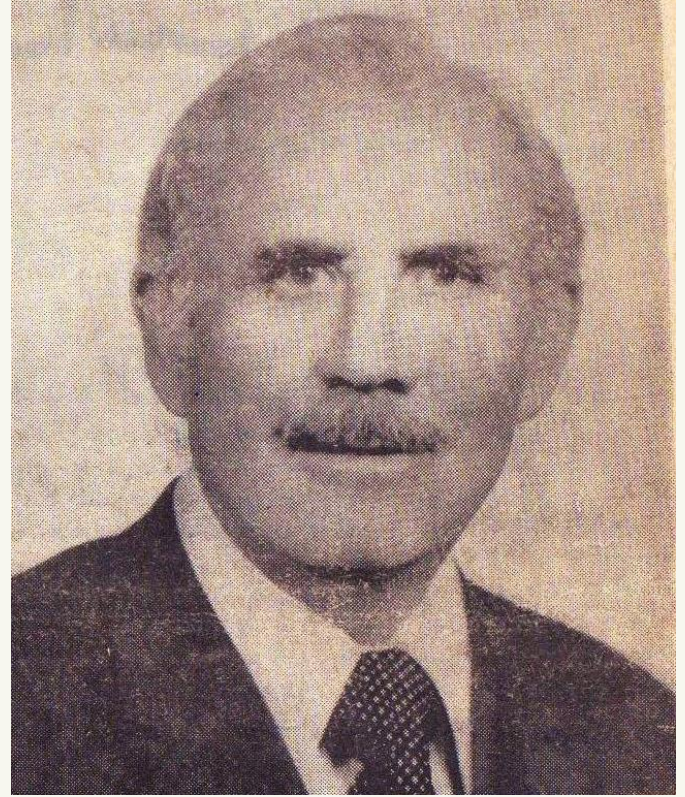

- Verimli tarım topraklarına sahip bölgedir.
- Sorun 1948'de ortaya çıkmıştır.
- Pakistan, bölgede Müslümanların çoğunlukta olduğunu iddia ederek bölgeyi kendisine isterken Hindistan, Keşmir'in Mihracesi'nin kendi topraklarıyla birleşmek istediğini öne sürmüştür.
- 1948'de ilk kez iki devlet savaşa başladılar. BM araya girmiş ve ateşkes yapılmıştır.
- İki bölgeye ayrılan Keşmir, BM kontrol hattıyla bölünmüştür.
- 1966'da Taşkent Deklarasyonu yayınlanmıştır.
- Sorun günümüzde devam etmektedir.

SSCB'nin Afganistan'ı İşgali

- 1978'de SSCB desteği ile Demokratik Afgan Cumhuriyeti kuruldu.

- Devlet Başkanı: Nuur Muhammed Taraki
- 1978'de Afgan halkı, yönetime karşı isyan etti.

- Yöneticiler SSCB'den yardım istemişler ve SSCB, 1979'da bölgeyi işgal etmiştir.
- Bu işgal sonrası SALT – II Antlaşması ABD Kongresi tarafından onaylanmamıştır.
- SSCB'nin Ortadoğu petroleri ve Basra Körfezi üzerinde etkinlik alanını arttırması, diğer devletleri tedirgin etmiştir.
- 1988'de Cenevre Antlaşması ile işgal son bulmuştur.

Bağlantısızlar Hareketi ve Bandung Konferansı – 1955

- 1950'lerin başından itibaren uluslararası politikada Doğu ve Batı bloklarının dışında yeni bir devlet gruplaşması ortaya çıktı.
- Bağlantısızlar Hareketi olarak bilinir.
- 1955'te Endonezya'da toplanan Bandung Konferansı, Bağlantısızlar Akımı'nı ortaya çıkardı.
- Konferansta 'barış içinde yaşamamanın beş ilkesi' üzerinde anlaşmaya varıldı.

- Bağılantısızlık hareketinin ilk teşkilatlı toplantısı 1961'de Belgrad'ta toplandı.
- Toplantının sonunda yayınlanan bir deklarasyonla ABD ve SSCB'ye hitaben bir barış çağrısı yapıldı.
- Bu toplantı Bağılantısızlar Hareketi'ni resmen başlattı.

- 1964'te Mısır'da yapılan toplantıda 'Barış ve Milletlerarası İş Birliği Programı' yayınlandı.
- Hareketin diğer toplantıları 1970'te Zambiya'da (Lusaka) ve 2006'da Küba'da gerçekleşti.

- Hindistan Devlet Başkanı:
- Jawaharlal Nehru

- Mısır Devlet Başkanı:
- Cemal Abdül Nasır

- Çin:
- Zu-Enlay

- Yugoslavya Devlet Başkanı:
- Josip Broz Tito

Self-determinasyon:

Ulusların, geleceklerini tayin hakkıdır.

Arap – İsrail Savaşları

1948 Savaşları

- İsrail'in kuruluşundan sonra başlamıştır.
- Arap Birliği ülkeleri (Mısır-Suriye-Ürdün-Irak) kuvvetleri İsrail'e saldırdılar.
- Avrupalıların desteği ile İsrail lehine sonuçlandı.
- Filistinli mülteciler sonucu ortaya çıktı.

1956 – Süveyş Krizi

- Süveyş Kanalı'nın Mısır Devlet Başkanı Nasır tarafından millileştirilmesi üzerine İngiltere, Fransa ve İsrail'in Mısır'a askeri operasyon düzenlemesi ile başladı.
- ABD ve SSCB, Kanal'ı ele geçiren İsrail ve müttefiklerin karşısında yer aldı.
- İngiltere ve Fransa, ateşkes imzalayarak çekildiler.
- BM bölgede barış gücüyle sınır güvenliğini üstlendi. (Mısır-İsrail)

1967 – Altı Gün Savaşları

- Mısır'ın BM barış gücü birliklerinin sınırdan çekilmesini istemesi üzerine BM'nin bölgeden çekilmesi sonucu İsrail – Mısır sınırındaki gerginliğin İsrail'in saldırısıyla savaşa dönüşmesidir. 1967'de saldırıya başlayan İsrail; Mısır, Ürdün ve Suriye'ye karşı savaşı kazandı.

1973 – Ramazan (Yom Kippur) Savaşı

- Mısır ve Suriye birlikleri İsrail'e saldırdı. ABD İsrail'e, SSCB Arap ülkelerine destek verdi.
- BM'nin araya girmesiyle ateşkes imzalandı.

Camp David Antlaşması

- ABD başkanı Nixon, 1978'de İsrail ve Mısır'ı bir araya getirerek **Camp David Antlaşması** imzalandı.
- Arap ülkeleri antlaşmaya tepki gösterdiler.
- İsrail – Mısır Barış Antlaşması, 1979'da Washington'da imzalandı.
- SSCB bu antlaşmaya tepki göstermiştir.

OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü)

- 1960 yılında Bağdat'ta petrol ihraç eden Suudi Arabistan, Kuveyt, Irak, İran ve Venezüella'nın birleşerek kurdukları bir örgüttür.
- Katar, Libya, Endonezya, Ekvator, BAE, Cezayir, Nijerya, Gabon ve Angola OPEC'e sonradan katılmışlardır.
- OPEC'e üye ülkeler dünya petrol ihracatının büyük bölümünü ellerinde tutarlar.

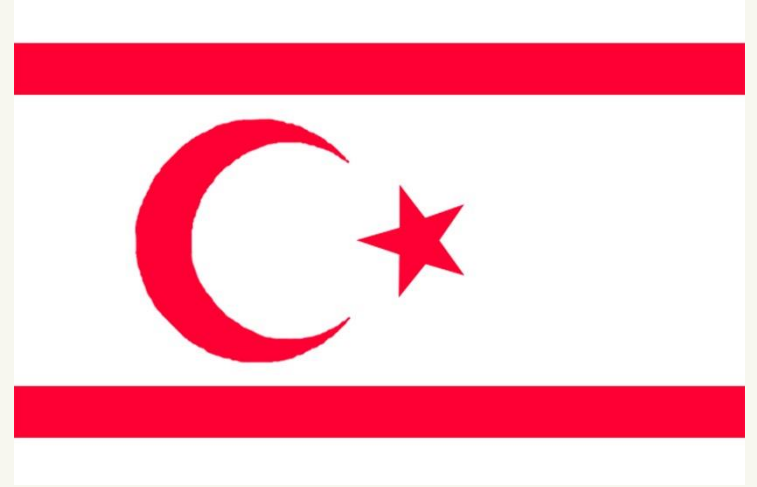
Türkiye Cumhuriyeti – Yunanistan İlişkileri

- Lozan Barış Antlaşması'na rağmen, Türkiye – Yunanistan arasındaki sorunlar tam olarak çözülemedi.
- 1930 yıllarında dünya barışının tehlikeye girmesiyle Mustafa Kemal ve Venizelos liderliğinde Balkan İttifakı sağlama çabaları iki ülke ilişkilerini olumlu etkiledi. Ancak 1954'te ilişkiler Kıbrıs Meselesi yüzünden tekrar gerginleşmiştir.

Kıbrıs Meselesi

- Kıbrıs 1571'de Osmanlı hâkimiyetine girmiştir.
- 1878 Berlin Antlaşması'nda arabuluculuk yapan İngiltere'ye geçici olarak bırakılmış, ancak Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesiyle İngiltere, bölgeyi resmen ilhak etmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti, Lozan Antlaşması ile bu durumu kabul etmiştir.

- **Enosis:** Megola İdea hedefi çerçevesinde Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanmasını hedefleyen fikirdir.
- Kelime anlamı “ilhak”tır.
- 1791 yılından beri gündemdedir. Yunanistan ilk kez 1828 tarihinde bu fikri resmen ortaya atmıştır.

- İngiltere yönetimi altındaki Rumlar, Adayı Yunanistan'a katmak için **Enosis İdeali** ile faaliyetlere başladılar.
- Bu amaçla ilk ciddi ayaklanma 1931'de görüldü.
- II. Dünya Savaşı sonrası olaya daha fazla önem veren Yunanistan, 1951'de adanın resmen Yunanistan'a ilhakını istedi, ancak isteği reddedildi.

- Yunanistan 1954'te sorunu BM'ye taşıyarak, olaya uluslararası bir boyut kattı.
- Kıbrıs'ta self-determinasyon ilkesinin uygulanmasını isteyen Yunanistan'ın bu girişimi BM tarafından reddedildi.
- Yaşanan bu gelişmeler üzerine Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs konusunda harekete geçti.

Eoka (Kıbrıs Mücadelesi Rum Örgütü)

- Örgüt, Kıbrıs Rumları tarafından 'ENOSİS' amacını gerçekleştirmek için İngiltere sömürge idaresine karşı olarak kuruldu.

- Yorgo Grivas önderliğinde, gerilla savaşı yöntemini izledi.

- Örgüt, 1954'te İngiltere'ye karşı saldırı başlattı, 1958'de Kıbrıs Türklerini de hedef seçmeye başladı.
- Örgütün amacı; İngiltere'yi Kıbrıs'tan atmak ve Türkleri imha etmektir. Enosis'i gerçekleştirmektir.
- EOKA gizli örgütünün faaliyetleri sonucu adada başlayan iç savaş, 1959'da Türkiye Cumhuriyeti ve Yunanistan arasında Zürih Konferansı'nın gerçekleşmesine neden oldu.

Zürih Antlaşması 11 Şubat 1959

- Kıbrıs anlaşmazlığının çözümü için toplanmıştır.
- Zürich Antlaşması imzalanarak Kıbrıs'ta bağımsız bir cumhuriyet kurulması kararı alındı.
- Mesele Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan ve İngiltere arasında tekrar ele alındı. Londra Toplantıları düzenlendi.

Londra Antlaşması 23 Şubat 1959

- Zürih Antlaşması esas alındı.
- Kıbrıs Cumhuriyeti kuruluş antlaşmasıdır.
- Garanti, İttifak ve Uyuşma Antlaşmalarından oluşmaktadır.
- Zürih ve Londra Antlaşmalarından sonra 1960'da Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti kuruldu.

Cumhurbaşkanı Rum Lider; Makarios

Başkan Yardımcısı; Dr. Fazıl Küçük 'tür.

- 1960'ta sağlanan barış uzun sürmedi ve EOKA, Yunanistan'ın desteği ile tedhiş hareketlerine devam etti.

- EOKA'nın faaliyetlerine karşı Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT) kuruldu.

- Türkleri ge zorlayan Rumlar, 24 Aralık'ta 'Kanlı Noel' baskınını gerçekleştirdiler.

- 1964'te Türkiye Cumhuriyeti bölgeye müdahale kararı aldı; ancak ABD Başkanı Johnson'un girişimleri ile askıya aldı.

- Bölgedeki BM Barış Gücü, Rum saldırılarını önleyemedi ve Türkiye Cumhuriyeti 1964'te uçaklarla Rum mevzilerini bombaladılar.
- 1965'te Türkiye Cumhuriyeti – Yunanistan arasında sorun ikili görüşmelerle çözülmeye çalışıldı; ancak sonuç alınamadı.
- 1967'de Rumlar genel bir saldırı başlattılar ve aynı yıl Kıbrıs Geçici Türk Yönetimi kuruldu.
- 1968'de Rumlar ile Kıbrıs Türkleri arasında ikili görüşmeler yapıldı, 6 yıl süren görüşmelerden sonuç alınamadı.

- 15 Temmuz 1974'te Kıbrıs Elen Cumhuriyeti ilan edildi. (Rum)
- 20 Temmuz 1974'te Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Barış Harekâtı'nı başlattı.

- 22 Temmuz'da Lefkoşa'ya kadar ilerleyen Türkiye Cumhuriyeti kuvvetleri, BM'nin ateşkes çağrısına uydular ve Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan ve İngiltere arasında görüşmeler yapıldı; sonuç alınamadı.
- 14 Ağustos'ta ikinci hareket başladı, 16 Ağustos'ta BM'nin ateşkes isteği ile tekrar durduruldu.

NOT: ABD; Türkiye Cumhuriyeti'ne silah ambargosu koydu. (1974)

Ambargonun bir başka nedeni ise Türkiye Cumhuriyeti'nde haşhaş ekiminin serbest bırakılmasıdır.

Ambargo 1978'de kaldırıldı.

NOT: SSCB, Akdeniz'deki politikaları gereği Türkiye Cumhuriyeti'ni desteklemedi.

- 13 Temmuz 1975'te Kuzey Kıbrıs Türk Federe Devleti kuruldu. (Rauf Denktaş)

- BM öncülüğünde Rum ve Türk tarafları arasında 1977’de ikili görüşmeler başladı ve 1977’de iki toplumlu Kıbrıs Cumhuriyeti’nin varlığı kabul edildi.
- Daha sonraki süreçte ada, Kıbrıs Hükümeti (Rum) olarak BM tarafından tanındı. Bu gelişmeler üzerine 1983’te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu ve Türkiye Cumhuriyeti bu devleti tanıyan ilk devlet oldu.

Ege Adaları Sorunu

- Nedeni; Yunanistan'ın Türkiye'nin Ege Denizi'ndeki mevcut haklarını ortadan kaldırarak bu denizin tümüne egemen olmak istemesidir.

Ege Adalarının Silahlandırılması

- Nedeni; Yunanistan'ın Meis ve On İki Ada'yı Lozan'a aykırı biçimde silahlandırmaya başlaması.
- Yunanistan, adaları NATO tatbikatları kapsamına aldırarak silahlanma faaliyetlerini meşrulaştırmak istemiştir.

Kıta Sahanlığı Sorunu

Nedenleri;

- Yunanistan'ın 1961'den itibaren Ege'nin kuzey ve batı kıyılarında petrol arama ruhsatı vermesi sürecini 1970 başlarında Doğu Ege'yi kapsayacak şekilde genişletmesi.
- Yunanistan'ın Ege'de Türkiye ile sınırlarını kendisine göre belirlemeye çalışması.
- Bunun üzerine Türkiye'nin 1973'te TPAO'ya Ege'nin açık sularında petrol arama ruhsatı vermesi.

- 1976'da Türkiye'nin 'Sismik-1' adlı gemiyle Ege'de araştırma yapması.

- Konu, Lahey Adalet Divanı'na götürüldü. Buradan bir sonuç alınamadı.
- Bern'de bir araya gelen taraflar Bern Deklarasyonu ile Ege Denizi'nde kıta sahanlığıyla ilgili herhangi bir faaliyette bulunmamayı kabul ettiler.

Kara Sularının 12 Mil 'e Çıkarılması

Ege Hava Sahası (Fır/Uçuş Bilgi Bölgesi)

Ermeni İddiaları

ASALA: Ermenistan kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu

- Türkiye Cumhuriyeti, terör örgütü olarak kabul eder.

- 1973'te Los Angeles'ta Türkiye Cumhuriyeti başkonsolosu Mehmet Baydar'a suikast düzenledi.

- ASALA genellikle yurt dışındaki Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerine, diplomatlarına suikastlar düzenlemiştir. 35 diplomatı öldürmüştür. (1973 – 1994)

Türkiye’de Siyaset (1960 – 1983)

- 1950’de DP iktidara geldi.
- 27 Mayıs 1960’ta askeri darbe yapıldı. Demokrat Parti yönetimine son verildi.

27 Mayıs Askeri Darbesi

- Anayasa yükümlülükten kaldırıldı.
- Meclis kapatıldı.

- Adnan Menderes (Başbakan)

- Fatin Rüştü Zorlu (Dışışleri Bakanı)

- Hasan Polatkan (Maliye Bakanı) idam edildiler. 1990'da idam edilen devlet adamlarının itibarları geri verildi.

- TSK adına ülkeyi seçimlere kadar **Milli Birlik Komitesi (MBK)** yönetti.
- 1961 Anayasası hazırlanarak, halkoyuna sunuldu ve kabul edildi.
- Seçimlere; CHP, AP, CKMP, YTP katıldı.

- Seçimlerden sonra kurucu meclis **Cemal Gürsel**'i Cumhurbaşkanı yaptı.

1961 Anayasası

- Yasama yetkisi TBMM'ye aittir.
- TBMM; Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu olarak iki parçadan oluştu.
- Millet Meclisi; genel oyla seçilir, 450 milletvekilinden oluşur, 4 yıl görev süresi vardır.
- Cumhuriyet Senatosu; genel oyla 150, cumhurbaşkanı ataması ile 15 üyesi görevlendirilirdi.

- Anayasa mahkemesi kuruldu.
- Cumhuriyet Senatosu kuruldu.
- Hâkimler Yüksek Kurulu oluşturuldu. (HSYK)
- DPT kuruldu.

- TÜBİTAK 1962'de kuruldu.

NOT: 1961 Anayasası devlet yönetiminde, hak ve özgürlükler açısından bireye önem vermiştir.

NOT: Güçler ayrılığı benimsenmiştir.

NOT: İlk kez iki meclisli yaşama geçildi.

NOT: MGK oluşturuldu.

- 1971'de Nihat Erim Hükümeti kuruldu.

- 1973'te Emekli Oramiral **Fahri Korutürk** Cumhurbaşkanı oldu.
- 1974 – 1980 yılları kısa süreli koalisyonlar kuruldu.
- Siyasi istikrar sağlanamadı.

Darbe öncesi gelişmeler;

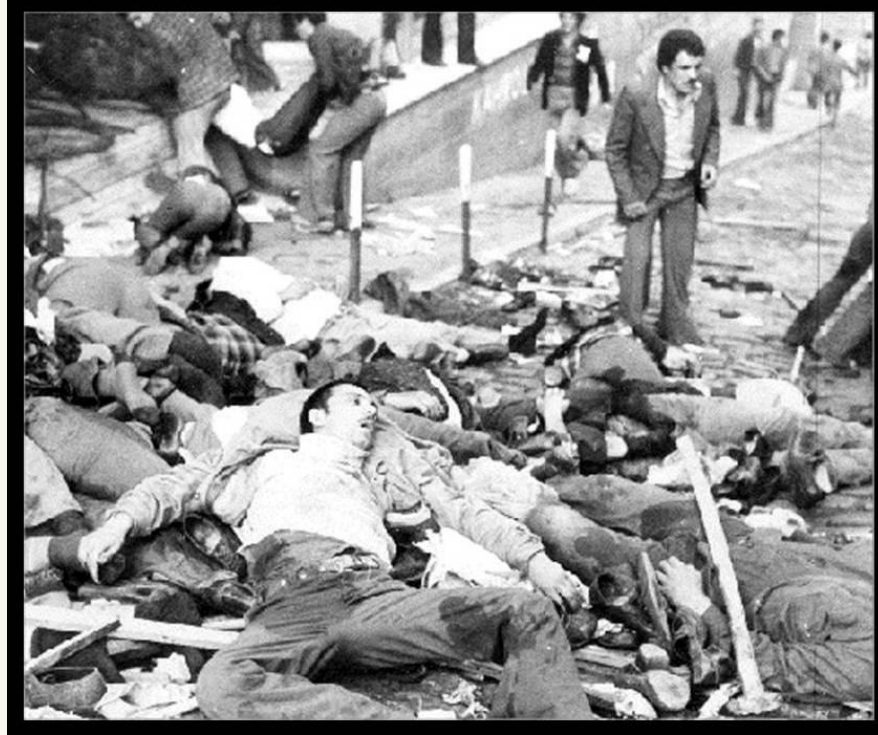
- Kanlı 1 Mayıs (1 Mayıs 1977)

- 1978 Maraş Olayları

- 1980 Çorum Olayları

- Kenan Evren'in liderliğinde asker, yönetime el koyarak demokrasiyi kesintiye uğrattı.

Darbe ile;

- 1961 Anayasası kaldırıldı.
- Siyasi partiler, parlamento, sendikalar ve sivil toplum örgütleri kapatıldı.
- 1980'den 1983'e kadar ülkeyi Kenan Evren ve kuvvet komutanlarından oluşan **Milli Güvenlik Konseyi (MGK)** yönetti.
- Kenan Evren devlet başkanlığını üstlendi.

- Orhan Aldıkaçtı başkanlığındaki komisyona anayasa hazırlatılıp halkoyuna sunuldu.
- 1982'de halk oylamasıyla kabul edildi.

- 1983'te yapılan seçimleri Anavatan Partisi (ANAP) Turgut Özal önderliğinde kazandı.

1982 Anayasası

- Hak ve özgürlükler açısından birey yerine devleti temel alır.
- Güçler ayrılığı ilkesi geçerlidir.
- YÖK oluşturulmuştur.

Türkiye'de Ekonomi

- 1960'da **Devlet Planlama Teşkilatı** kuruldu.
- 1960 – 1970 yılları arası **İthal İkameci Ekonomi Politikası** izlendi.
- Daha önce ithal edilen tüketim mallarının üretimini amaçlar.
- 1970 – 1980 yılları arası **İleri İthal İkameci Model** ekonomi politikası izlendi.
- Buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi gibi dayanıklı tüketim malzemelerinin üretimi amaçlanmıştır.

Bu dönemde;

- İstikrarsız koalisyon dönemleri,
- 1973 Petrol Krizi,
- 1974 ABD ambargosu,
- İşçi dövizlerinin azalması ekonomik gerilemeye neden oldu.
- 1977'de dış ticaret dengesi bozulmaya başladı.

1980'e kadar **Karma Ekonomi**, 1980'de **Serbest Piyasa Ekonomisi** benimsendi. (24 Ocak Kararları ile)

Türkiye’de Sosyal ve Kültürel Hayat

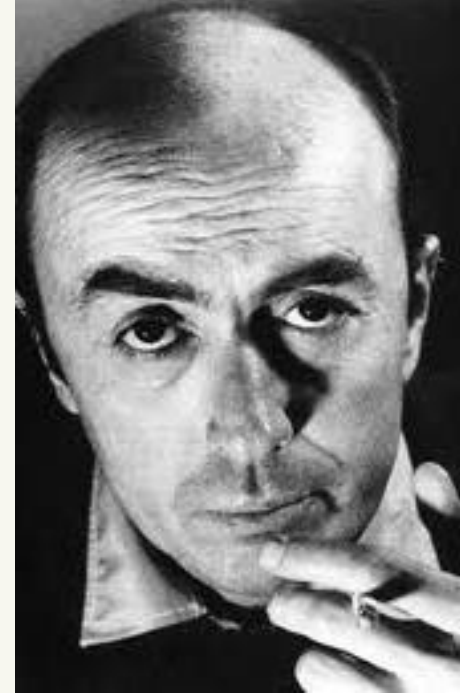
- 1962’de TRT ilk televizyon yayını yaptı.
- 1976’da ilk renkli televizyon yayını yapıldı.
- 1960 – 1980 yılları arası Türkiye’de köyden kente göç, gecekonduleşma ve işçi sayısı arttı. Sendikal faaliyetler yoğunlaştı.

Edebiyat

1950 sonrasında görülen edebi akımlar 1960'lara kadar etkisini sürdürdü. (**Garipçiler**)

- Garipçilere karşı oluşan **İkinci Yeni Akımı** 1960'ların ortalarına kadar devam etti.
- II. Yeniciler: Edip Cansever, İlhan Berk, Cemal Süreyya, Turgut Uyar, Sezai Karakoç

- Daha önceki süreçte başlayan köy romancılığı etkisini sürdürdü.
Fakir Baykurt: Yılanların Öcü

- Şevket Süreyya Aydemir: Toprak Uyanınca

- 1960'lı yılların başlarından itibaren toplumcu akımlar edebiyatta kendini göstermeye başladı.
- Bu akımın temsilcisi, **Nazım Hikmet Ran**

- Bu dönemin önemli isimlerinden olan **Necip Fazıl Kısakürek** eserlerinde mistisizmi işlemiştir, 'Çile' adlı kitabında şiirlerini toplamıştır.

- **Zeki Alasya ve Metin Akpınar** Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda çalışmalarda bulundular.

Sinema

- Metin Erksan; **Susuz Yaz** filmi ile Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü'nü aldı (1963)
- **Antalya Film Festivali** düzenlenmeye başlandı. (1964)

